

Rasprostranjenost medvjeda u Hrvatskoj

Smeđi medvjed (lat. *Ursus arctos*) najveća je europska zvijer. U Hrvatskoj trenutno obitava oko 900 medvjeda i dio su šire dinarsko-pindske populacije koja se prostire od Alpa na sjeveru do Pinskog gorja u Grčkoj na jugu.

Smeđeg medvjeda nalazimo na području cijelog Gorskog kotara i Like, u zapadnom i južnom dijelu Karlovačke županije, na Učki i Ćićariji u Istri, a povremeno na Žumberačkom gorju, na otoku Krku te u obalnom pojasu od Bakra do Maslenice i na međuprostoru masiva Kamešnice, Mosora i Biokova.

Izrazito dobra medvjeda staništa, koja podržavaju stabilnu brojnost medvjeda, nalaze se u Gorskom kotaru. Krški teren Gorskog kotara obiluje špiljama i pukotinama pa medvjedima pruža idealna mjesta za brloženje, a šume dovoljno prirodne hrane, kao što je bukvice – kaloričan plod bukve koji je omiljena hrana medvjedima u jesen kada nakupljaju zalihe sala za mirovanje u „zimskom snu“.

Način života smeđeg medvjeda

Odrasli smeđi medvjed u Gorskom kotaru može dosegnuti masu i od 350 kg, a u medvjedojoj prehrani s velikim postotkom zastupljeno je zeljasto bilje, šumski plodovi, posebno energetski bogata bukvice, različite ličinke, puževi i kukci, a počastiti će se i strvinama odnosno ostatcima vučjeg ili risjeg plijena. Njegov iznimno dobar njuh pomaže mu pronaći ostatke tuđeg plijena, ali ga nerijetko dovede i u nevolju. Naime, dolazi u blizinu naselja gdje se onda rado i zadržava zbog lako dostupne hrane– dozrelo voće iz voćnjaka, med iz košnica ili pak ostatci hrane i ostalog otpada u kantama na rubu naselja. Zadržavanje medvjeda u naseljima predstavlja potencijalnu opasnost i posljedično problem kako za medvjede tako i za ljude.

Medvjedi žive samotno, načelno nisu teritorijalni i trpe međusobnu prisutnost na istom području. Iako, većinom u kretanju djeluju tromo, medvjedi su vrsni penjači (posebno mladunci), brzi trkači i odlični plivači. U Hrvatskoj, jedini otok na kojem medvjedi povremeno bivaju viđani, jest otok Krk, na koji dolaze plivajući uskim morskim tjesnacem, koji ga odvaja od obližnjeg kopna.

Boravak u medvjeđem staništu iziskuje dozu objektivnog opreza pa se zato šumom ne treba kretati pretiho, kako bi nas životinje čule (posebno medvjedica s mladima) i na vrijeme se udaljile od ljudi. Glasan razgovor, pjesma ili zvonca na ruksaku dovoljan je signal životinjama da je čovjek u blizini. No ponekad blizina šumskog potoka ili rijeke može prikriti zvukove pa je na takvim mjestima potreban i dodatan oprez.

Pogled u prošlost

Na dinarskom području medvjed obitava još od prapovijesti. Nalazišta fosilnih ostataka po cijeloj Hrvatskoj, poput onog u Medvjeđoj špilji na otoku Lošinju, govore nam da je medvjed tu bio prisutan još prije 10.000 godina. Tada je svoj životni prostor dijelio s još jednom vrstom medvjeda koja je danas izumrla, špiljskim medvjedom (*Ursus spelaeus*).

Širenjem ljudskih naselja i povećanjem broja stanovništva smanjuje se životni prostor medvjeda, te on postaje konkurent u lovu, „štetna i opasna zvijer“ i lovna divljač. Na prijelazu između 18. i 19. stoljeća nazivan je „grdnim neprijateljem naše korisne divljači i stoke te opasnost za čovjeka“. Ubijali su ga „slučajno“ ili „iz nužde“, a prema okružnici Kraljevske hrvatsko-slavonsko-dalmatinske zemaljske vlade iz 1915. godine za svakog ubijenog medvjeda isplaćivala se novčana nagrada, „taglia“. Budući da mu nije sustavno utvrđivana brojnost, teško je govoriti o veličini tadašnje populacije, ali poznato je da je u lovištima Šumskog gospodarstva Delnice 1960. utvrđen broj od oko 30 medvjeda

Već 30-ih godina 20. stoljeća pokušava se stati na kraj izlovu medvjeda pa se medvjed mogao loviti samo uz dozvolu državne vlasti. Od tada njihov broj polagano raste. Od 2005. godine smeđim medvjedom se u Republici Hrvatskoj gospodari temeljem Plana gospodarenja i dopuštene su godišnje odstrijelne kvote kojima se iz populacije može izlučiti određen broj jedinki za potrebe lova, bez straha za stabilnost ili opstojnost medvjede populacije u budućnosti. On je danas u Hrvatskoj strogo zaštićena vrsta i možemo reći da je njegova populacija stabilna.